

Արուեստութեամբ մարդոց մէջ առաջնորդութիւնը բա-  
նողները ամեն տեղ խեղճութեամբ կապուին . և  
իրենց խեղճութիւններն իրենց ծախքը շփոթալով  
կ'ելեկցնեն . ինչպէս որ շատերը կրօնականք , որ  
բռնէ աշատուելութեն շատի իրենց առելը եր-  
թալու և պահատութիւններն հոգալու տեղը շփոթի  
գինեւորներ կրկնալին , որպէս թէ՛ հոգնութիւն  
առնելու համար , որ յիշատի հոգնած մարդուն՝  
գինին ալ՝ օգին ալ ծանր փնասներ կըգերէ , ա-  
րիւնը աւելի սարգցնելով , որ բնապէս հոգնած  
մարդունը բաւական տաքութիւն կ'ունենայ . և ու-  
րովհետեւ տանը ծախքն ալ լեզած չըլլար՝ գի-  
նեւորն ծախքը բարդալին կորուստի կերթայ . ա-  
ւելի վատտակ մըն ալ չունին որ մէկ մարդ կորուս-  
տի երթալը հոգ չընեն , ուստի երբոր հիւանդա-  
նան կամ ծերունան կամ արտադր կարգի ծախք  
մը պատահի՝ են՝ խեղճութիւններն կ'ելեկցնայ . ա-  
ստեղ մեծ բարեբոլորութիւն եղած կը լայ , թէ՛ ըս-  
տակ վատրեցուններ , և թէ՛ վատրեկածներն առնոց  
համար պահելը , առնոց երկուքին համար ոչ Ար-



բոլորի քանի մը տեղեր յատուկ ընկերութիւններ կան . յատուկանաւ ունին , որ բանտներէն ամեն օր իրենց ծախքէն ետեւը ստակ հոն կը բերին , աւանդ կուտան . և ետքը պէտք եղած ասանք իրենց կը քրտուի . և անոնց՝ խնայութեան սնտուկ՝ զէս Կ՝էնչենց կը քանն :

Ինչու սխալի մէջ մինչև այս մտերքը ստանկ բան չկար , հակաեմբեր ամսու . մէջ Պի. Օլին մայրաքաղաքը այս ընկերութեան գրուածքէն ետեւ կը խնդրէր ժողովուրդին . նախադասին էր՝ տէրութեան առանձին խորհրդական իշխան Վիկտոր Վ. Գուրաչե . Գուրաչե . որ ընկերութեան պիտո հարկաւոր դարձր ըլլայ խնայութեան և քաջաբերութեան սնտուկ հաստատելը . որով վարձուց արժանի եղող առուեստութիւն վարձք ալ արաւի . հոն դանուողներն էին եօթմասնական հօդի . և ամեն մէկը չորստանի խաչ (68 դահեկան) գրուեցան , սնտուկին մայր ստակ ընկելու համար . որով ամենուն գումարը կընէ 4760 դահեկան . ընկերութեանին հոգի ալ որոշուեցաւ՝ որ այս նորահաստ ընկերութեան կանոններ վնեն իրարու հետ խորհելով . հասարակաց բանին շատ մեծ օգուտ պիտի ընէ այս ընկերութիւնս :

## ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒԹՅՈՒՆ

9 Կեկտեմբեր :

Երբոր առաւտուուն Վալարպան պայրամի ստանախորհութիւնը սովորական արարողութեամբ կուտարեցաւ . Վալարպի սովորութեան համեմատ ()-գոտափառ Ապարը նախընթաց գիշերը աղօթք ընելով անցուց . և այսօր առաւտուուն մեծամեծ նախարարներուն և փաշաներուն ընկերութեամբ Սուլթան Վ. հմէտի հոյակապ աղօթարանը գնաց , այս ժամանակին մէջ մայրաքաղաքիս պատենչնեւուն և նաւատորմի ընկալութեան արձուկ ման ձայները և ղեկավարական երաժշտութեանց քաղցր հնչուները կը լսուէր : Այսպէս աղօթքի լեմաները վերայիշեալ հոյակապ աղօթարանին մինչև դուրսի դուռը եկան , Վարին Սեփափառութիւնը հիւրընկալելով տաճարին ներսը կայսերական պատուով տարին , ուր սկզբնական աղօթքը ընելէն ետեւ , Սեփափառ Ապարը իւր ձեռամբը երկու ոչխար զոհեց և վերստին աղօթքը կատարելէն ետքը Ս. Օփարուի Ապարական օրաւար վերադարձաւ . ուր և մեծ հիւրընկալութիւն եղաւ . տէրութեան բոլոր մեծամեծները և խորհրատարանաւորները եկան Սեփափառ Ապար պայրամի տանախորհութիւնը շնորհաւորելու : Վարն պան պայրամի պատճառաւ Վարձը Վարն՝ բոլոր ղեկանատուները ծածկած մնալու են չորս օր :

Ենթաց վեցին նաւահանգստիս մէջ եղած բոլոր պատերազմական նաւերը դրոշմը զարթարեալ էին , Սուլթան Սեփափառ թագաւոր Ապար տանախորհութեան պատճառաւ :

Վանուքի ընկերութեան Սեփ վերջապ առան շոգենաւը՝ որ ամսոյ 5ին կատանդուարուսէն մեկնեցաւ Կարսա երկաթու , Վանուքի մեջէն չէ կրնալով անցնել՝ տաւերուն պատճառաւ , պարտաւորեցաւ կրկին ետ դառնալու այս տեղ , այս առիթով իմացանք թէ՝ նոյն դետին անցքին մօտ եղած զանազան նաւահանգիստներուն մէջ 300ի չափ նաւեր արգելեալ կը կենան եղեր :

Վիցեալը չէ՝ միւս կիրակի օրը հարազատ հայր մը բուական հարսնեղանքով՝ Կոստանդնուպոլսէն Լուսիկոտար անցնելուն , Ս. Օփարուի պայրամին առջև շատ գէշ աչեկոծութեան պատահելով՝ մաղ մնաց որ ամենքն ալ պիտի խղրւէին . և հիւսիսայի քամին սաստկութեամբ փչելուն համար՝ օդնու թիւն հասնին ալ շատ գծուար էր :

Իսոյց բարեբաղդարար բարեխնամ Ապարը պաշտին պատու հանձն կը տեսնէ որ՝ ինքնընդուն վտանքի մէջ են . իւր բնական քաղցր ժողովարարութեամբ հրահան կընէ որ՝ զանոնք ապատելու շտապեն , և ինկոյն բարձրագոյն հրահանը իմենայն փութով դուրծի դրուելով , կը հասնին կազաւան և Ապարական օրաւար կը բերեն՝ իրիկուն ժամ 12էն ետեւ . զարմանալի էր՝ արդարեւ այս տեսարանը որ պարտաւորներուն հետ շատ մը մարդկանց Վիցեալ բարեխնամ Ապարը՝ աղօթութիւն կը կրէր կը հասնէր :

Ա. Երջապէս Սեփափառ Ապարը հրահանաւոր հարսնեղանք մը ծանր լաթ կը տրուի . և բոլոր հարսնեղանք տիկիները կ'աղբերու . մէջ նստուցած՝ առջևէն վառած շաւորները քաշուելով և ետեւէն ալ ինչ մը իրիկուսը կ'օրէնքու ուղիկցութեամբ , և այս պէս փառաւոր հանգեսով զարմեալ հարսնեղանք կը վերադառնան ուր նոյն գիշերը պատու մեծ ուրախութեամբ կը կրեն :

## ՄՐՏԵՔԻՆ ԵՄԻՔԵՐ

ԴՈՒՍԵԼ

Սուրապան Վիկտոր Կոստանդնուպոլսէն Տօքթ. քաղաք՝ օգոստոսի 20ին Յին եկաւ . ցուրտ երկիրները այս ատենս ձիւն գայր շատ զարմանք չէ . բայց այս քաղաքս այն աստիճանը ցուրտ չըլլալով , և աւելից առաջ ալ ուրիշ տարի այս ատեններս ձիւն գալը սովորական չըլլալուն համար զարմանալի երեւեցաւ :

Վալարպի քաղաքի քրիստոնէայ ընկերներուն շինած հիւանդանոցներուն՝ տղաքանոցներուն և տնային տղայք պահելու համար սահմանած անկեղանոցներուն օգուտն ու աչեկութիւնը այն տեղի Սաթար ընկերներն ալ տեսնալով և հասկընալով՝ իրենք ալ տնային տեղեր շինել կը խորհին : Վալարպի իշխան Չանկու խառն՝ տանկ մէկ մը իր ծախքով զգիտի շինել : Թաթարներու ընկերներն ալ՝ մեծ ուղեւորանոց մը շինելու համար իրենց մէջը ստակ ժողոված են :

Սուլթան և Վարսիսայի երկրին սահմանագրութիւնը մօտէ բոն փախուցնող բրտախաղներն ու Սուլթան զօրք իրարու հետ քիչ մը ծեծկութիւն հոգեւորք 25ին . բուրսիցիները քանի հոգի էին . իրենց մէջէն մէկը գնացիր Սուլթան սահմանագրութեան զօրքը իմացուցեր էր . ասոնցմէ ալ 13 ձիւնոր գինեալ և 25 հետեւ զօրք կը բթան վրանին : Իրաւագիտներն հինգ հոգի մեռան . տան ալ անտաններուն մէջ փախան ձեռք չանցան . բայց Սուլթան զօրքերէն ալ քանի մը մարդիկ մեռան :

## Գ. Ե. Գ. Դ. Ե.

Սարսիլայի Սեփափառ օրաղը կը գրէ հոգեւորքեր 25 . Երեկ չէ առջի օրը կէս օրէն ետքը ժամ չորս ու կէսին՝ նորագութեան համար յատկացեալ տեղը քաջաւած նաւու մը վրայ կ'ոյծակ իջու . չուանիքը ամենն ալ՝ կը տրուէ , կայմը կ'աղբեր ու այրեց , և մեջէն մէկ մեծկակ տախտակի կ'աղբ մըն ալ վերցուց մէկ ուրիշ նաւու մը վրայ նետեց . որ մարդու չի

դպար . անկից ետքը մինչև հիմայ գրեթէ շարունակայնակի լոյսի մէջ էմք . երկինքի գոտալը պարսալ չէ , սոսկալի մէկ տեսարան մըն է չորս ղիկերիս . Երեկ չէ առջի . ղիկերը օրօտումը մինչև լոյս տեսել երեկ գրեթէ մինչև իրիկուն անձրեւ եկաւ . որ ամեն տեսն կըստականար հեղեղի պէս կիջար . փողոցները պղտոր և տղմա ջուրի գետի պէս կը վազէին . մեր ալ ջրի մէջ մնացեր էինք : Վանի մը տարեան դամ մը մեր քաղաքը ասանկ բաներ կը լսեն , և շատ միամենք կընեն , կը վախենան որ՝ այս տարիս անանկ տարիներուն մէկը ըլլայ :

1843ին ասանկ անձրեւներ գայով՝ Սեփ և Տիւրանս գետերը գետինը կոխեցին և շատ միտմենք տուին . ուստի ետքը այս գետերուն քովի թուաքը հարկ ելաւ ամրացունել , որ նորէն այն միտմենք չըլլան . հիմայ այս օրերս Սարսիլայի գաւառի գաւառապետը այն տեղուանը գնաց , տեսնելու ինչ նորագութեան կարօտ բան ունի մի . և թէ որ ունին՝ պէտք եղած նորագութեանները ընել տալու է :

Վանկըստը գաւառին սուրհանդակը (բուրսիցի) ընկ իրիկունս դէմ եկաւ . իրեն գալուն յատկացնել ժամանակէն երեք ժամու չափ ետքը , և ծամբուն մի ծակը և որպիսութիւնը շատ գէշ կը զարուցէ , անոր դար անձրեւ գայով . շատ գետերուն ջուրերը շատեր և ծամբաները կոխեր են : Պրիկ և Վարսիս քաղաքներուն միջոցի դաշտը ջուրի ասի մնացեր է . Կոստանդնուպոլսէն տանը՝ Վարսիսունի ծամբաներն ու ջուրը կոխած էր . որ մինչև ձիւններուն փորը կը հասնէր շատ տեղ սուրհանգակին հարկ եղեր է՝ ծամբան գտնելու համար իրեն առաջնորդ անել :

Վալարպի Սեփ քաղաքը Սաթարին ըստապարիկ քաղաքը՝ որ նեմեկները Սաթարին մնալուսն , մէկ ալքաւ կ'առաւար (խուլուս) մը՝ հայր մը ալ ունէր ծէր , որ իրմէ զատ մարդ չունէր . այս մարդը զնուրակին ղիւտին 31 քառս (117 1/2 դահեկան) պարար ունէր . և ասիկայ վճարելու համար բան պիտի գնէին . հոկտեմբեր 5ին՝ այս մարդս վերջն լու . բանալ տանելու համար՝ Սաթար անուն զնուրակը ղեկուցաւ . մարդուն տանը գնաց . մարդը բան չերթալու համար՝ տանը մէջ անկիւնները անտուկն . որ պահած ինչ ունէր նէ գուրս հանեց . բայց ամէր մեկէն՝ ունեցած պարաքին կէսը հաղիւ կը վճարէին . կը յաւար որ ասոնք տանի վճարելէն ետքը կը մնացածին ալ ժամանակ առնէր . և աշխատելով՝ և ինքընկեր ղեկելով՝ այն ալ վճարել և պարաքին տղատիւ . բայց ղիւտանակները այդ ժամանակը չեցին տալ . հարկ եղաւ բանան երթալ :

Սեփ ղիւն կը լիւթային . մէկ ղիւն ալ պարտական լաքին կըստորագրէր ինչ՝ այս բանալը դրուելը ինչ վեճակի մէջ պիտի ձգէ . ինքն հօրը ինչ փոխ ըլլայ՝ որ իրմէ զատ նայող չունի . մարդոյն կը մանակ ծարաւասան ըլլաւ . մարդը այս միջոցին՝ որ լաք չի կըցաւ դիմանալ . բանտին ծամբան փոխեց , պալսած ստակը իր ծոցէն հանեց տուաւ ասոր , տարաւ որ պարաքը տրոգը սայ . մարդը այս զնուրակը ղեկութեամբ և առաւտանակներով շտապելով աղատեցաւ՝ պարաքին ալ . և ղիւնուրը մէկ գործով երկու մարդու մեկէն աղէկութիւն ըլլաւ . մէկ մը պարտականին . մէկ մըն ալ հօրը , որ ասանց աղ շատ խեղճ պիտի ըլլար :

Լաք իրեն մեծերուն քովը գնացած ատենը՝ իր ըրածը ամենեկին բերան չի բերելով՝ միայն մարդուն պարաքին կընալ աղտոտիլ իմացուց . և ստակը անց համբիւ տուաւ . քանզի անոր էր տուած՝ հոն մանկէն առաջ : Լաք իր պարտականը այս աղէկ ղիւնուրիս դարձր չի հրատարակէր նէ՝ բոլորովն անձնալ պիտի մնար . ասանկ գործ մը միայն պատմելը բաւական է . հետեւողութեան և օրինակ բանելու արժանի է մի՞ չէ՞ մի , կարգադրին դասելու բանն է :

Ստեղծ մէկ նոր տեսակ ընկերութիւն մը հաստատուելու է . Վալարպի Սեփ քաղաքին Սեփ



բազմաթիւ որ Տեաւոր օրագիրը Նոյեմբերի 1ին այսպէս  
լրացուած է :  
Վեհերութեան աստորագրուելու համար շինած  
քաղաքներն քիչ օրուան մէջ բազմաթիւ մարդոց  
աստորագրութեամբ լիցուցաւ : Դեռ խմբու սոյն  
բովանդակները հարկերի մը չափ մարդու անուն  
դրին , և խոսք տուին որ մինչև որ պէտք չիկարգ  
վաճառակի սովորութեամբը պէտք միայն զարիւ  
հաղթ ըստած խոսե շինել , չարիւն , և մինչև որ  
նորոյս կերպով մէջը ուրիշ բաներ խառնելն ետ  
յիկան չէ իրենք ալ պէտք չի խմեն , կուղեն որ  
վաճառակի համարող չամպրէնիւսը ինչպէս կը  
վերնէ՝ հիմա կուսնեն իւր անանկ շինեն , լինե  
թիւնը այս չամպրէնիւսին անունովը ըսուցաւ :  
Վաճառակի ընկերութիւն : Վերամիջակի պէտք  
վաճառակի այս չամպրէնիւսին վրայ ստանաւ որ գո  
վոր մը շինած ին , որով անանկ մարդ մը իրենց  
գրեւորին համարող ունեւոր իրենց պարծանք կը  
բան , Վաճառակի ընկերութեանը ստորագրու  
թեան թուղթին ճակատը այն ստանաւ որը գրուած էր :  
Վեհերութիւնը՝ որ խոսք կուտայ պէտք չի խոսելու  
ինչ որ ուղած պայմանները չըլլայ : իրեն կողմէն  
չափաւորներ (չեղեկներ) որոշած է , որ պէտք  
ալ համար նային , և թէ որ միայն զարիւ և հաղթ  
վաճառակի գտնեն չէ իրենց խմայունեն , որ իրենք ու  
վեհերութեան , և մէջը այս երկու խմբէն զատ , շարք  
աւել , տեսակի (չիմիլի) կամ ուրիւ (սեւիւտի)  
թիւ , կամ ուրիւ ասոնց պէտք լիցու իրեն ասող բան  
խառնանքը չի խմեն , թէ որ մէկ պէտք չիկող մը  
տրե շինուած բաներ ալ խառնե մէջը , որ լի զարիւ  
լիցաւ ինչպէս՝ զարիւ ալիւրէ շինուած խմոր , կամ  
լիցի , յարե ելած օղի , և այլն , անկիւն ալ ասու  
որ պիտի չընեն , որ պէտք չի խառնակութիւն բա  
նջուելու բնաւ պատճառներ չըլլայ :

ԼՆ ԳՎԻԸ

Ինչպէս անգլիական օրագիրը հոկտեմ  
բեր 31ին կը գրէ :  
Վեհերութեան օրը Սեւափա լուսնահին բարձրա  
նիւթ լայնութիւն ինչնանին հետ Սալայ կը գրին ծովուն  
կողմը իրենց սովորութիւն ըրած տեղը ճնմած ա  
նանկն ծովուն պիւրներուն սասակաւ ապտաճե  
նա , որ ծովեկները զարնելով ջուրը կը ցրցընէր , և  
ուրիւ կը լիցընէր , զիւրեք ջուրէն պաշտպանելու ապու  
թով անկ մը չի կընայով պանել , ետ գտնուող  
պարագին , բեւաբար գործակալ մը՝ որ իր պաշտօնին  
միջոցին համար այն մասի պեղերը գացեր , և այն  
տեղը ետ կը դառնար , և ասոնց ասոնք ճանչնա  
նով իր ձեռքի հովանոցը (չեմիլին) անոնց ներկայա  
րէր , և աղաչեց որ ընդունին : Լուսնահին ընդու  
նէ , և այն մարդուն ըսաւ որ մինչև ( ) զարիւն չաւել  
ուած տեղը իրեն հետը դայ , երբ որ հոն հասաւ  
քան զարմացաւ որ լուսնահին պաշտպաններէն  
ինչ եկաւ լուսնահին կողմանէ շարժակալութիւն  
նա անկից գտած մարդասիրութեանը համար , և  
լուսնահին հետ մէկ հինգ լիւս արեւմտեայ գրամա  
նակ մըն ալ ընծայ տուաւ , որ կընէ 550 գահն  
անկ լայն :

— Լուսնահին մարդասիրութեան քաղաքական աստեանին  
միջոց ընտրուեցաւ անցածները Պ. Տափա Սալոմոն  
անուն երեւելի մարդը , ազգաւ և կրօնիւք հրէայ , որ  
անկ մի անգամ ուրիշ քաղաքական պաշտօններու  
մէջ մտած ելած էր , և իրեն աւալընութիւնը և հա  
տարմութիւնը այն աստեանները ջրցուցած էր , և ա  
յլ այս պաշտօնին ընտրուներն եղան , Բորգոսէն  
նա թաղին մարդիկը իրենց թաղին կողմէն , ոյս  
պաշտօնին ընտրուող մարդիկ տեղութեան հաւատա  
թիւ ծառայութիւն խոստանալով՝ պիտի երգում ընէ  
նով անկ միջոց : Երգման խառն շինուած

եր . երգում ընէն մարդուն ձեռքը չէր որ իր ուղա  
ծին պէս երգում ընէ , և ամեն ալ գիտէին որ՝ Պ.  
Տափա Սալոմոն այս երգումը պիտի չընէ , որովհետեւ  
քրիստոնէայ չէր :  
Բորգոսէն լուսնահինը՝ որ էն յիշեալ քաղաքական  
աստեանին անդամները իրենց պաշտօնին յատկացեալ  
կամրադայն լալները հաղնելով , հոկտեմբեր 16ին  
ժողովեցան այս բանին համար , միայն հետաքրքրու  
թեամբ հոն գացողներուն բաղմունքիւնը համարեցին  
չէր գար : Լուսնահիններուն մէկը Պ. Չալ՝ նորմաթ  
Լուսնահինը իր պաշտօնակիցներուն ներկայացունե  
լով ըսաւ , Պ. Տափա Սալոմոնը՝ մեծապատիւ քա  
ղաքական (Լուսնահին) հրամանաւ ժողոված  
ընտրուներուն յարմար գտնելով՝ օրինաւոր կերպով  
մեր ընկերութեանը անդամ ընտրուած է , և անանկ  
պաշտօնները վարելու համար պէտք եղած տեղեկաւ  
թիւներուն անհմաւ մարդ չէ , իր վարքը ազեկ և  
վարժուածքը ընտրել ըլլալով ալ՝ ամենուն առաջը յար  
դի է , ուստի ասիկայ մեր ընկերութեանը մէջ մտնե  
լով՝ մեր ընկերութեան պատիւը եւեցնելը յայտ  
նի է :  
Պ. Տափա Սալոմոնն առաջ եկաւ դէպ ի գրա  
սեղանին առաջ , և Լուսնահինները ամեն ալ յար  
գական ձեռք գրեցին ձեռքին , քաղաքին աստեա  
ղայիւր ընթան թուղթը առաջարկեց որ՝ ստորագրէ :  
Պ. Սալոմոնն ըսաւ , կաղաչեմ որ իմ այս ընկերու  
թեան մէջ ընդունուիւն ուրիշ օրու անկ չէր , ետ Սալ  
միսակաւ օրինաց հաւատալ եմ , և այս բանին վրայ  
ընելու բանին համար մեր իմաստուն օրինակներուն  
պիտի խորհուրդ հարցունեմ որ խղճմանքս հանդի  
անեմ ալ՝ այսօրուան օրըս Լուսնահին , խորհուրդ  
հարցունելու մարդոյս մէջ երեւելիներ և ծանուցեալ  
ներն են Սալոմոնն , ու այլա . Պ. Վեհեր , և Պ.  
Վեհեր :

Վաղաքականը իր ընկերներուն հետ քիչ մը խո  
սելէն ետքը ըսաւ որ՝ մենք մեր գործը նայինք :  
Լուսնահինները ըսաւ , պարտաւոր եւ պարտն՝ սո  
երգման թուղթը ստորագրելու :  
Պ. Սալոմոնն ըսաւ , օր կուղեմ և չեմ կարծեմ որ  
յարգի ատենակալները ասանկ փափակ բանի մը վրա  
յար վիս ստիպեն որ իմ խղճմանացս դեմ բան ը  
նեմ ,  
Սալոմոնն Վեհեր ըսաւ , ետ չեմ ընդունիր այս պի  
տի բան՝ օր օրի ձգել չըլլար , հարկ է երգման թուղ  
թը ստորագրել , կամ ետ քաշուիլ :  
Լուսնահին Սալոմոնն ըսաւ , պաշտօնատարը ըսաւ ,  
եւ մեծապատիւ քաղաքականին կողմէն հրաման ու  
նիմ ձեռք անդ կարծիքը յայտնելու , երգման թուղ  
թը ստորագրուելէն առաջ՝ ոչ առաջարկութիւն կը  
գտնի և ոչ վճի :

Լուսնահիններուն մէկը ուղեց որ այս խօսքերս  
զաւանի իրենց մէջը ըլլայ լիցնայ , դրան մարդ չի  
գտնուի , բայց այս խօսքս մէկ աղմուկ մը ձգեց հետ  
քրքրութեան համար երգողներուն մէջ , ամեն կողմէն  
կը քաղային , չէ , անանկ բան չըլլար :

Լուսնահինները ըսաւ , աստեանը ինչի կը յանձնէ քեզի  
հարցնել , երգման թուղթը կը ստորագրեն թէ չէ :  
Պ. Սալոմոն պատասխան չի տուած՝ Սալոմոնն Վեհեր  
ըսաւ , տուն և հինգ որ ալ կենանք չէ , ինչ կը լիցայ :  
Լուսնահինները , ինչ պատասխան կուտայ Պ. Սա  
լոմոնն , տակից ըսաւ , խղճմանքս չի ներք որ՝ այս  
ըրգման ետ այս թուղթը ստորագրեմ :  
Սալոմոնն ըսաւ , պաշտօնատարը ըսաւ , թէ որ  
այս դեմաւորութեան հիմայ չի վերցնել մը՝ արդա  
րութեան դեմ ըրած , և մեր բոլոր պարտականու  
թիւները մոռցած կը ընանք :  
Վաղաքականը ըսաւ , կը հրաւիրեմ Պ. Սալոմոն  
նը որ՝ կամ երգու մը ստորագրէ , կամ չստորա  
գրելուն պատճառը մեզի իմացընէ :

Պ. Սալոմոնն ըսաւ , և 1833ին ելած օրէնքին  
շնորհը յիշեցուց , որ կրտէ թէ՛ Լուսնահիններուն եկե  
ղեցիկն գուրս եղողները այս երգման պարտաւորու  
թեան տակ լուսնահին եկեղեցիկն գուրս կրնայ չէր  
կրնար գտնել :  
Սալոմոնն ըսաւ , այս օրէնքս՝ միայն Վալեքը և  
Սալոմոնն և Սալոմոնն ըսաւ , բորգոսէն անուն  
նա համար է , միայն ասոնք այս երգումն ընելէն  
աղաւ են , և որովհետեւ Լուսնահին պաշտօններուն  
մէկն ալ Բալեքն պաշտօն է , ինքը երգում չըրած այս  
պաշտօնին անցնի չէ՛ , վկայներն ինչպէս երգում դի  
տի ուղե (Լուսնահին ոչ գաւառատուն մէջ՝ վկայնե  
րուն երգում կուտան սուտ վկայութիւն չընելուն  
համար ) :  
Պ. Սալոմոնն ըսաւ , 1837ին ուլ եղած օրէնք մը  
կայ՝ որ 1833ին օրէնքը կը հաստատէ :  
Սալոմոնն , այս օրէնքս ալ հրէայներուն համար  
չէ , Սալոմոնն ընտրուած համար է , և թէ որ Պ. Սա  
լոմոնն ետ Սալոմոնն չեմ ըսէ չէ՛ անկից այն դին  
դեմաւորութիւն չի մնար :  
Վաղաքականը այս միջոցին պատմեց որ՝ անգամ տա  
րիներն ալ մէկ հրէայ մը այս երգումն չստորագրե  
լուն համար ընտրութիւնը ոչինչ եղաւ :  
Սալոմոնն Վեհեր Սալոմոնն ըրաւ , որ Պ. Սալոմոնն եր  
գում ըրածի պէս ընդունին :  
Լուսնահինները իրենց խօսակցութիւն ըլլալէն ետքը  
ամեն մէկ ընթան մեղմեցին , չընդունեցին :  
Սալոմոնն ըսաւ , որ Պ. Սալոմոնն ստիպեմ որ  
այս անգամիս ստորագրութիւնը տայ , և տակից առ  
հասարակ ամենուն ընդունելի ելաւ , բայց Պ. Սա  
լոմոնն լուսնահին կեցաւ :  
Լուսնահին Սալոմոնն Վեհեր Վեհեր աստեաններովը այս  
վճիւր ըրաւ , Տափա Սալոմոնն չորրորդ Վեհեր թա  
ղաւորին ինքերորդ տարին եղած սահմանադրութեան  
նախնորդ գրութիւն մէջ գրուած երգումը զանց  
ընելով և մէկ դի ձգելով՝ և արգեամբ մերժելով և  
չընդունելովը , նոյն Տափա Սալոմոնն Լուսնահին  
աստեանին և պաշտօնի ընտրուիլը Բորգոսէն թաղին  
համար՝ ոչինչ և անգործադրելի կը հրատարակէ , ուս  
տի մեծապատիւ քաղաքականին կը ինքերորդ , որ լու  
րութիւնը նորէն ըլլալու հրաման տայ :  
Պ. Սալոմոնն ըսաւ , ետ այդ խորհուրդին և ա  
տոր բացորոշութիւնը չեմ ընդունիր , և ասոր դեմ  
իմ յարմար տեսած կերպովս բողոք պիտի ընեմ գա  
տաղութեան աստեանին , բազմութիւնը շատ հաւանցաւ  
ասոր հաստատութեանը , և ժողովը լիցնայ :  
Վեհեր մը աստեանին ետքը լուսնահինն ասաւ  
կեց բաղաւմեղին , որ այս երգման ձեւ վերցուի ,  
քանզի ասով հրէայները քաղաքական պաշտօններու  
հասնելու արգելք կը դառնան կոր , բայց հանդիսական  
ները այս ինքերորդ խօսքը անգամ չընդունեցին :  
Բորգոսէն մարդիկը Լուսնահին տեղին մօտ՝ Վալե  
աղմոս ըստած զինեալներ ընդարձակ սրահին մէջ  
ժողովեցան մէկ ուրիշ Լուսնահին մը ընտրելու հա  
մար , և Տափա Սալոմոնն տեղը ընտրուեցաւ Պ.  
Սալոմոնն հաւատալով ինքին :  
  
Պ Պ ԼՆ ԻԸ  
  
Տեաւ օրագիրը հոկտեմբեր 30ին կը գրէ թէ՛ Սա  
ղա Վալեք մարդիկը՝ որ իր կնոջը կողմէն Լուսնահին  
զեղքելի տղաական է , Վաղաքականն անցնելու  
և Սալոմոնն մտնելու ատենը ընտրուի և Լուսնահին  
ընտրուի և Լուսնահին զինեալներ հետ : Սալոմոնն եր  
թաղուն միտքը՝ այն տեղ խոսակցութիւն հանել էր , և  
Վալեք մարդիկ խոսակցութեան ժողովին պիտի  
այս մարդս է ելիր :  
— Լուսնահին օրագիրը հոկտեմբեր 31ին կը գրէ . Սա  
ղա Վալեք մարդիկ Վալեք մարդիկ Վալեք մարդիկ  
— Լուսնահին խոսակցութեան թուղթի և քաղա



